

provozovatel uvede bezpečnostní opatření, kterými jsou: analýza možnosti neoprávněných činností a provedení případného útoku na objekty nebo zařízení, režimová opatření, fyzická ostraha a technické prostředky) Zákon o prevenci pak obsahuje zmocnění k tomu, aby ministerstvo průmyslu a obchodu po projednání s ministerstvem vnitra a ministerstvem životního prostředí stanovilo prováděcím právním předpisem rozsah a obsah bezpečnostních opatření.

Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 250/2006 Sb., kterou se stanoví rozsah a obsah bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo do skupiny B. V ustanovení § 5 písm. b) se uvádí, že technickými prostředky ochrany jsou, mimo jiné, například i kamerové a přístupové systémy. Je tak zřejmé, že dotčení provozovatelé musejí instalovat i kamerový systém, pokud tak vyplývá z plánu bezpečnostních opatření a jedná se o tzv. právní povinnost. Je také zřejmé, že vzhledem k účelu se bude v převážné většině jednat o kamerový systém se záznamem. Doba uchování záznamu pak přímo vyplývá z plánu fyzické ochrany a zpravidla bývá i delší, než je obecně ÚOOÚ prosazováno.³ Rozdíl oproti standardní úpravě podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, spočívá v tom, že o zpracování osobních údajů pomocí nebo prostřednictvím kamerového systému se záznamem nemusí být veřejnost informována ani pomocí výstražných tabulek, ani jiným způsobem. V případě výše jmenovaných objektů se totiž jedná o specifickou povinnost mlčenlivosti podle § 15 odst. 2 zákona o prevenci.

Použitá literatura

JANEČKOVÁ, Eva; BARTÍK, Václav: *Kamerové systémy v praxi. Právní režim z pohledu ochrany osobních údajů a ochrany osobnosti*. LINDE Praha. Praha 2011. Str. 109–110.

³ Některé informace mohou také podléhat režimu podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

12.1 Ochrana objektů strategického významu

Oldřich Krulík

Definování základních pojmů

Samotný pojem „objekty strategického významu“, je v rámci této publikace, definován v podstatě jako překryv tří dílčích pojmů, s nimiž je možno se setkat v právních předpisech České republiky:

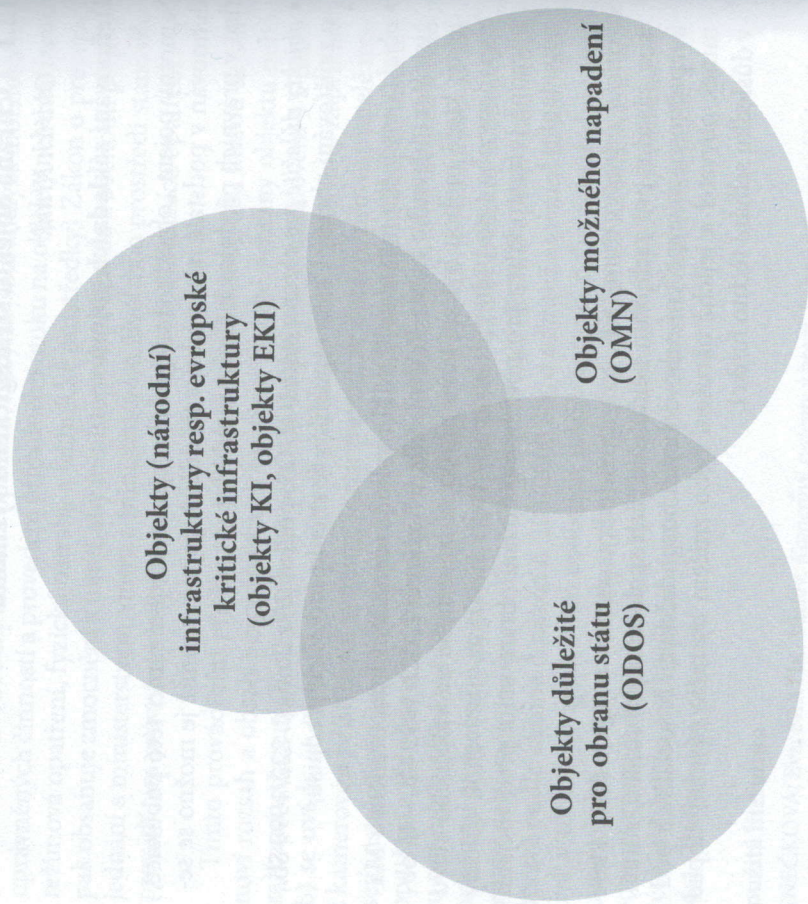
- *objekty důležité pro obranu státu* (ODOS) podle § 29 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů;⁴
- *objekty možného napadení* (OMN), vyhodnocené krajským úřadem a Magistrátem hlavního města Prahy podle § 7 zákona č. 222/1999 Sb. – tj. objekty, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny; oba tyto pojmy dohromady tvoří množinu, nazývanou objekty obranné infrastruktury pro potřeby zajišťování obrany státu před vnějším napadením.⁵
- *kritická infrastruktura* (KI), tedy prostředky, systémy a jejich části, které jsou zásadní pro zachování nejdůležitějších společenských funkcí, zdraví, bezpečnosti, zabezpečení nebo dobrých hospodářských či sociálních podmínek obyvatel a jejichž narušení nebo zničení by mělo závažný dopad v důsledku selhání těchto funkcí.

⁴ Objekty důležitými pro obranu státu se rozumějí pozemky nebo stavby umístěné ve vojenském újezdu včetně příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení ozbrojených sil, a dále:

- a) pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává ministerstvo nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená;
- b) pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel;
- c) pozemky, stavby a další objekty strategického významu, které určí vláda;
- d) pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

⁵ Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracováváné dokumentace, schválená usnesením vlády České republiky ze dne 23. ledna 2013 č. 53.

Tyto tři množiny se v praxi často překrývají.

Podrobněji ke kritické infrastruktuře

Otázka ochrany tzv. „kritické infrastruktury“, tedy infrastrukturálních prvků, jejichž kolaps nebo omezení fungování může vyústit do rozsáhlejších ztrát na životech a zdraví, hospodářských dopadů nebo diskomfortu veřejnosti, patří mezi relativně nové bezpečnostní priority jak po linii Severoatlantické aliance nebo Evropské unie, tak České republiky.

Na počátku roku 2011 vstoupila v platnost novela zákona č. 240/2000 Sb., „krizového zákona“, která – mimo jiné – zároveň alespoň formálně plní požá-

davky, jež v této souvislosti na Českou republiku klade Evropská unie. Tímto krokem se problematika kritické infrastruktury a její ochrany stala nedělitelnou součástí krizového řízení České republiky.

Hlavním koordinátorem ochrany kritické infrastruktury je Ministerstvo vnitra ČR, respektive generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Odvětví (oblasti), stejně jako odvětvová a průřezová kritéria pro určení prvků kritické infrastruktury v České republice nejlépe ilustruje nařízení vlády č. 432/2010, ze dne 22. prosince 2010, o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury. Toto je průběžně během roku 2014 aktualizováno.⁶

Odvětví jsou v tomto dokumentu určena následujícím způsobem:

- energetika – elektrina, plyn, tepelná energie, ropa a ropné produkty;
- vodní hospodářství – zásobování pitnou a užitkovou vodou, zabezpečení a správa objemu povrchových vod a podzemních zdrojů vody, systém odpadních vod;
- potravinářství a zemědělství – produkce potravin, péče o potraviny, zemědělská výroba;
- zdravotní péče – přednemocniční neodkladná péče, nemocniční péče, ochrana veřejného zdraví, výroba, skladování a distribuce léčiv a zdravotnických prostředků;
- doprava – silniční, železniční, letecká, vnitrozemská vodní;
- komunikační a informační systémy – služby pevných telekomunikačních sítí, služby mobilních telekomunikačních sítí, rádiová komunikace a navigace, satelitní komunikace, televizní a rádiové vysílání, přístup k internetu a k datovým službám, poštovní a kurýrní služby;
- bankovní a finanční sektor – správa veřejných financí, bankovníctví, pojišťovnictví, kapitálový trh;
- nouzové služby – Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky, Armáda České republiky, radiální monitorování včetně doporučení ochranných opatření, varovná a hlásná služba;

⁶ Aktuální návrh viz Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury. <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9NSHL2R3>>.

- veřejná správa – sociální ochrana a zaměstnanost, diplomacie, výkon justice a vězeňství, státní správa a samospráva.

Různé oblasti (v závislosti na určených gestorech) jsou koncipovány různě detailně (často příliš obecně či příliš detailně). Některá pododvětví jsou koncipována tak, že do nich nespadá ani jediný prvek. Jiná jsou naopak charakterizována až přílišnou záplavou subjektů.

Aby byl konkrétní prvek (stavba, potrubí, databáze atd.) označen za prvek kritické infrastruktury, musí splnit alespoň jedno ze tří průřezových kritérií. Průřezová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury jsou (s účinností od 1. ledna 2011) definována z hlediska:

- obětí s mezní hodnotou více než 250 mrtvých nebo více než 2 500 osob s následnou hospitalizací po dobu delší než 24 hodin;
- ekonomického dopadu s mezní hodnotou hospodářské ztráty státu vyšší než 0,5 % hrubého domácího produktu;
- dopadu na veřejnost s mezní hodnotou rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života, postihujícího více než 125 000 osob.

Kolik prvků bylo nakonec stanoveno?

- stanoveno je nyní bezmála 1 400 prvků
- okolo 150 vlastníků (provozovatelů)
- z toho například 417 prvků vlastní (provozuje) ČEZ
- řada dalších – ČEPS, České radiokomunikace, Česká pošta, T-mobile, Vodafone, ČEPRO, Mero, velké komerční banky

Práva a povinnosti vlastníků či provozovatelů prvků kritické infrastruktury

Na tomto místě není od věci čtenářům stručně přiblížit některá ustanovení zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), s důrazem na roli některých zainteresovaných aktérů:

Vláda může nařít přednostní zásobování prvků kritické infrastruktury v nezbytném rozsahu (§ 6).

Vláda je při narušení fungování prvku kritické infrastruktury oprávněna stanovit obdobná opatření jako za stavu ohrožení státu nebo nouzového stavu, například:

- omezit vlastnické a uživatelské právo právníků a fyzických osob k majetku;
- omezit právo provozovat podnikatelskou činnost;
- omezit právo na stávku;
- řídit a kontrolovat opatření k řešení krizových situací;
- ukládat pracovní výpomoc nebo povinnost poskytnout věcné prostředky;
- nařít použití občanů k realizaci krizových opatření.

Co se týče orgánů kraje a dalších orgánů s působností na území kraje (§ 14), hejtman je za stavu nebezpečí oprávněn nařít přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek integrovaného záchranného systému, podílejících se na plnění krizových opatření, a v nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury.

Většina subjektů kritické infrastruktury je vlastněna a provozována soukromými subjekty a jejich ochrana nemůže být zajištěna pouze v gesci státních orgánů. Ochranu prvků kritické infrastruktury nelze navíc uskutečnit bez dodavatelů výrobků a služeb ze soukromého sektoru (subjektů kritické infrastruktury), kteří by měli sehrávat rozhodující úlohu při narušení své ekonomické činnosti a při hledání cest jak náhradním nebo provizorním způsobem zabezpečit základní životní potřeby obyvatelstva.

Právníké a podnikající fyzické osoby (vlastníci a provozovatelé prvků kritické infrastruktury) jsou nejen povinni chránit konkrétní prvek kritické infrastruktury jako takový (tedy provést zabezpečení vlastního majetku), ale i zabezpečit činnosti s cílem poskytování výrobků a služeb nutných pro zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva.

Pokud je prvek skutečně určen, pak příslušný subjekt – vlastník nebo provozovatel prvku kritické infrastruktury – (§ 29a) odpovídá za jeho ochranu.

Za tímto účelem je povinen:

- vypracovat plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury do jednoho roku od rozhodnutí vlády nebo ode dne nabytí právní moci opatření obecné povahy, kterým byl prvek kritické infrastruktury určen;
- umožnit příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu vykonání kontroly plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury a ochrany prvku kritické infrastruktury včetně umožnění vstupu a vjezdů na pozemky a do prostorů, ve kterých se tento prvek nachází;
- oznámit příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu bez zbytečného odkladu informace o organizační, výrobní nebo jiné změně, je-li zřejmé, že tato změna může mít vliv na určení prvku kritické infrastruktury, zejména informace o trvalém zastavení provozu, ukončení činnosti, nebo restrukturalizaci.

Plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury (§ 29b) identifikuje možná ohrožení fungování prvku kritické infrastruktury a stanovena opatření na jeho ochranu. Plní-li subjekt kritické infrastruktury veřejnoprávní povinnost, na jejímž základě vede plánovací, organizační nebo technickou dokumentaci (zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů), lze požadavky stanovené na obsah plánu krizové připravenosti zpracovat do této dokumentace. Jsou-li splněny podmínky uvedené v prováděcím právním předpisu, považují se dotčené části této dokumentace za části plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury.

Jestliže je prvek kritické infrastruktury členěn do více samostatných celků, může být pro každý takový celek, je-li to účelné, zpracován dílčí plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury, který je součástí plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury.

Subjekt (vlastník či provozovatel) prvku kritické infrastruktury je povinen bezodkladně určit stýcného bezpečnostního zaměstnance (§ 29c) a jeho určení oznámit příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu. Do doby určení stýcného bezpečnostního zaměstnance plní jeho úkoly subjekt kritické infrastruktury jako celek.

Stýcný bezpečnostní zaměstnanec poskytuje za subjekt kritické infrastruktury součinnost při plnění úkolů podle tohoto zákona. Stýcným bezpečnostním zaměstnancem může být určena pouze osoba splňující požadavky odborné způsobilosti. Odborně způsobilou osobou se rozumí ta, která dosáhla vysokoškolského vzdělání absolvováním studia v akreditovaném studijním programu poskytujícího ucelené poznatky o zajišťování bezpečnosti, o ochraně obyvatelstva nebo o krizovém řízení nebo může prokázat alespoň v jedné z těchto oblastí přinejmenším tříletou praxi.

Platné znění nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 431/2010 Sb. vedle toho určuje metodiku zpracování krizových plánů.⁷

Plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury (§ 17a) se skládá ze základní části, operativní části a pomocné části. Základní část plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury obsahuje náležitosti podle § 17 odst. 2 a dále seznam prvků kritické infrastruktury a identifikaci možných ohrožení funkce prvku kritické infrastruktury. Operativní část plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury obsahuje náležitosti podle § 17 odst. 3 zaměřené na ochranu funkce prvku kritické infrastruktury s doplněním stanovených opatření na jeho ochranu. Pomocná část plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury obsahuje náležitosti podle § 17 odst. 4 zaměřené na ochranu funkce prvku kritické infrastruktury.

Subjekt kritické infrastruktury při přípravě plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury (§ 18) postupuje při jeho projednání s příslušným ministerstvem, jiným ústředním správním úřadem nebo Českou národní bankou obdobně podle odstavce 1 písm. a) až d); současně s příslušným ministerstvem, jiným ústředním správním úřadem nebo Českou národní bankou projedná možná ohrožení funkce prvku kritické infrastruktury a opatření na jeho ochranu.

Souhrnná aktualizace krizového plánu, plánu krizové připravenosti a plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury se provádí ve čtyřletých cyklech od jejich schválení (§ 19). Dojde-li ke změně, která má dopad na obsah krizového plánu, plánu krizové připravenosti a plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury, provádí se jejich aktualizace bezodkladně.

⁷ Metodika zpracování krizových plánů podle §15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb.

Slabá místa řešení?

Ačkoli ve sledované oblasti bylo mnohé vykonáno, přeci jenom existují určité objektivní slabiny (vedle těch, na které bylo poukázáno), které je třeba co nejrychleji přehlednout:

- „širší povědomí“ o tom, jaké povinnosti či standardy se zaváděním konceptu ochrany prvků (objektů) kritické infrastruktury souvisejí – to zůstává mezi provozovateli-vlastníky potenciálních prvků vnitrostátní kritické infrastruktury zatím spíše značně omezené; vyloučit nelze, že konkrétní provozovatelé prvků kritické infrastruktury budou – v kontextu zvýšení rozsahu svých povinností – požadovat jejich alespoň částečnou úhradu z veřejných rozpočtů;
- otázky související s tématem ochrany kritické infrastruktury je třeba více „polarizovat“ (ve směru na provozovatele-vlastníky jejich prvků, ale i s ohledem na širší veřejnost);
- co nejrychleji je třeba dořešit otázku, kdo ponese náklady související se základem stanoveným pusem povinností pro provozovatele – vlastníky prvků kritické infrastruktury – a to včetně možnosti sdílení odpovědnosti mezi veřejným a soukromým sektorem, daňových úlev (náklady na zabezpečení ochrany objektů kritické infrastruktury by mohly být zahrnuty do výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů; výši nákladů by schvaloval správní úřad, který stanovil zařazení konkrétní právnické nebo podnikající fyzické osoby mezi subjekty kritické infrastruktury);
- pokud zákon ukládá povinnosti s ohledem na proškolení personálu (konkrétních osob) v rámci prvků kritické infrastruktury, je třeba takové vzdělávání certifikovaným způsobem umožnit.

Úkoly Policie České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky upravuje spolupráci sboru s ostatními právníky a fyzickými osobami (§ 17) – spolupráci v oblasti prevence a řešení následků krizových situací a mimořádných událostí na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti“ s odkazem na krizový zákon (§ 17 písmeno a) bod 5) a zajišťování bezpečnosti chráněných objektů a prostorů (rozhoduje vláda) (§ 48 odstavec 2).

Průběžná informace pro Výbor pro civilní a nouzové plánování v roce 2013 navíc konstatuje, že je třeba identifikovat druhy mimořádných událostí nebo krizových situací (např. s ohledem na možné narušení veřejného pořádku velkého rozsahu), při kterých by mohlo dojít k požadavku na posílení ochrany prvků kritické infrastruktury pomocí ozbrojených bezpečnostních sborů (zejména Policie České republiky a Armády České republiky), a zároveň je třeba zvážit způsob konkrétního zapojení těchto složek do ochrany prvků kritické infrastruktury.

Přitom je však nezbytné zdůraznit následující pravidla:

- ochranu prvků vždy zajišťuje subjekt vlastními silami a prostředky podle svého plánu připravenosti subjektu kritické infrastruktury;
- v případě mimořádné události, narušení nebo napadení objektu, kdy síly a prostředky subjektu nepostačují k odvrácení nebezpečí, vyžaduje prostřednictvím místně příslušného operačního střediska krajského ředitelství policie zásah Policie České republiky;
- subjekt je v této souvislosti povinen poskytnout zasahujícím policejním silám součinnost a učinit opatření k zajištění ochrany života a zdraví zasahujících sil (specifika provádění zásahu v rizikových pracovištích a nebezpečných provozech);
- subjekt je dále povinen zajistit potřebnou dokumentaci (plány) podle požadavku velitele zasahujících sil a v případě potřeby též zajistit nezbytné ochranné pomůcky pro zasahující policisty.

Příkladem nejlepší praxe zde mohou být součinnosti dohody Policie České republiky s významnými vlastníky a provozovateli prvků kritické infrastruktury, a to Českými energetickými závody a Českou energetickou přenosovou soustavou.

Rámcová smlouva Policie České republiky s Českými energetickými závody obsahuje například tato ustanovení:

- rámcové vymezení vzájemných práv a povinností v souvislosti se zabezpečením veřejných potřeb (zajištění ochrany prvků kritické infrastruktury, zajištění jaderných zařízení a transportů jaderného paliva apod.);
- zajištění řádného informačního, technického a jiného potřebného vybavení k výkonu činností ve smlouvě obsažených;
- vzájemná součinnost při přípravě a realizaci jednotlivých dílčích smluv.